

Motion till riksdagen 2006/07:Ju307

av Solveig Hellquist m.fl. (fp, v, mp, m, kd, c)

Specialutbildade domare

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av specialutbildade domare för sexual- och barnpornografibrott där barn är målsägande.

Motivering

Misstänkta förövare frias gång på gång i sexualbrottmål, eftersom barnets vittnesmål inte anses vara tillförlitligt. Barns trovärdighet ifrågasätts eftersom barnet *"ändrat sin berättelse"*, *"väntat länge med att berätta för någon"*, *"någon i omgivningen borde ha upptäckt det"* m.m.

Bland forskare och andra experter på området är det väl dokumenterat att barn utsatta för sexuella övergrepp inte självmant/spontant berättar om övergreppen. Barn berättar många gånger inte ens när de konfronteras med dokumentationen av övergreppen. Det är också väl dokumenterat att barn berättar först när det känner sig tryggt, har förtroende för den vuxne och känner att den vuxne orkar lyssna på vad barnet har att berätta¹.

Både poliser och åklagare har obligatorisk vidareutbildning och en viss möjlighet till specialisering. Så är dock inte fallet inom domarkåren, som saknar möjlighet till specialisering, och där det är upp till varje enskild domstol att bedöma utbildningsbehovet.

Den yttersta konsekvensen av den rådande situationen, vad gäller åtminstone sexualbrottmål där barn är målsägande, är den ibland uppenbara bristen på kunskap om barns mognad och utveckling, som kan resultera i att barnperspektivet åsidosätts vid den juridiska bedömningen.

¹ Se T.ex. Svedin, Carl Göran och Back, Christina *Varför berättar de inte? Om att utnyttjas i barnpornografi* Rädda Barnen 2003.

Fel! Okänt namn på

Så sent som i januari 2005 kritiserade FN:s barnrättskommitté Sverige för bristen på adekvat utbildning för domare². Under FN:s barnkommittés hearing med regeringen uttrycktes en förvåning över att vidareutbildningen för domare, som har ”barnmål”, inte är obligatorisk.

Att det måste ske en förändring, åtminstone vad gäller sexual- och barnpornografimål, konstateras även i SOU 2004:71 Sexuell exploatering av barn i Sverige, sidan 197:

Det har vid utredningens genomgång av domar framgått, att domstolarna ofta saknar kunskap om dynamiken i och konsekvenserna av denna typ av brott. Exempel finns på domar där ansvaret för exploatering lagts på minderåriga barn och att risken för upprepad brottslighet negligerats.

”Även **domare** ... behöver särskild kompetens i mål som gäller sexuell exploatering av barn” för att citera ovan angivna SOU.

Mot bakgrund av ovanstående anser vi att regeringen bör överväga att domare som skall döma i denna typ av mål skall specialutbildas och kontinuerligt genomgå en obligatorisk vidareutbildning.

Genom ett införande av domare med specialkompetens skulle barns rättigheter tas till vara på ett betydligt bättre sätt än hittills. Som en konsekvens skulle också införandet leda till högre prioritet för dessa ärenden, vilket i sin tur skulle leda till kortare handläggningstider och snabbare processer, som i sin tur skulle underlätta barnets möjligheter till rehabilitering.³

Stockholm den 30 oktober 2006

Solveig Hellquist (fp)

Eva Olofsson (v)

Magdalena Andersson (m)

Ulrika Carlsson i Skövde (c)

Jan Lindholm (mp)

Rosita Runegrund (kd)

² FN:s Barnrättskommittés Concluding Observations, punkt 13, sidan 3.

³ Källa: Rädna Barnen.